

A BOSZORKÁNY MEGPATKOLÁSA

Vót egy kovácsmester, vót neki két inasa. Hát a gyerekek csak dolgoztak rendesen a műhelybe(n). Ütötték a vasat, csak úgy csattogott.

Hát egyik legény öregebb vót mint a másik. A gazdája nagyon szerette azt az öregebbet, mert nagyon tudta ütni a vasat, erősebben.

Hát egyszer a legény meggyöngű(l)t. Azt mondta a mester neki:

— Na, mi az, mi az, hogy o(ly)an nagyon hamar legyöngű(l)rél?

— Én nem tom, mester úr, mi van velem, de soha az én ágyamba(n) nem alszok.

— Hát hun?

— Mindég úton vagyok.

Hát egy öreg bácsi belépett a műhelybe, és nagyot nevetett rajta, hogy a legén panaszkodott a mesterének, hogy nem alszik az ágyába(n), mindig úton van. Azt mondta az öreg mest . . . , má bácsi a legénnek:

— Hát akkor hon vagy?

— Olyan helyett vagyok, öreg bácsi, ahon muzsiká(l)nak, táncó(l)nak, én meg a fáhol vagyok kötve.

— Ha még egyszer, fiam, odakerű(l)sz, mindaddig dörgő(l)d a fejedet a fáhol, míg a kötőféket ki nem dörgölöd a fejedbű(l). S akkor a kötőféket fogd a kezedbe, és állj az ajtóba, és aki gyün ki és megismered, annak a fejihöl üssed! Az lesz a csikó.

Hát a gyerek eztet észbe(n) tartotta.

Másnap éjszaka meg csak a gyerek nincs az ágyba(n).

Megen úton van. Megen muzsiká(l)nak, táncú(l)nak. Hát mit cselekedjen? Dörgöli a fejit abhol a fáhol jobbrú(l)-balrú(l). Egyszer kidörgű(l)te. Legény lett.

No, hamar kió(l)dtá ű azt a kötelet a fárú(l), tartja a kezibe(n). Az ajtóhol á(ll)t. Hát, amín(t) gyünek ki az aszszonyok, lányok, szép lányok, kit ismert meg közülük, mint a gazdaasszont. Fogta a kötőféket, a fejihöl csapta. Csinos csikó lett. Mindjárt a legény föl a hátára, lovagol hazáig.

Hát útközbe(n) eszébe jutott, hogy ű ezt a csikót bevasali. Élesre vasalta. Körű(l)járta vele a falut, bement a mesterhő(z), fölzörgette:

— Mester úr, kőljön föl!

— Mi a baj?

— Ett a csikóm, élesre vasalja meg!

Megvasalták a gazdasszont. De csikó.

Hát, mi lett a vége? Regge(l) fölébrednek, mennek a legények a műhelybe dolgozni. A gazdaasszon jajgat az ágyba(n).

Bemén a mester:

— Na, mi van? Kő(l)j, má itt az idő a legényeknek frustokot csiná(l)ni, mer(t) gyünek frustuk(kó)l)ni.

Jaj űneki, nem bir ű fölke(l)nyi! Vége van űneki!

Megin(t) kiment a mester a gyerekek(hő(z)). Dolgoznak a műhelybe(n) feszt. Na, de itt a frustukidő, frustuk(kú)l)ná-nak a gyerekek.

Bemén, még mindig a gazdaasszony az ágyba(n) van. Azt mondja:

— Nem lesz frustuk(k)?

— De még ebéd se! — jajgat a gazdaasszony.

Hát kimén a gazda, mondja a gyerekeknek:

— Nem tudom, mi lesz frustuk(k), mer(t) a gazdaasszon beteg.

De a legény hallgat, lapít, nem mer egyet se szó(l)ni.

Na, bement a gazda, összeszedett, ki mi frustuk(kot, szá-

raz frustukkot összeszedett. Frustukkó(l)ni akartak a gyerekek.

Mikor mén be a legény, gazdaasszony azt mondja az ágybú(l):

— Juj, csak te átkozott, csak te ne gyűj bé, mer(t) téged nem nézhetlek!

Azt mondja a gazda:

— Mi a baj, mi a baj? Minek haragszol erre a gyerekre?

Gyerek odament, a dunyhát lerántotta, azt mondta a mesterinek:

— Mester úr! Megismeri-e az éjszakai munkáját?

— Mindenkor.

Hát nézi a feleségit, hát kezín-lábán az éles vas. A mester csak elbámú(l)t, hogy mi van e?

— Hát hogy kerű(l)t a vas a te kezedre-lábadra?

— Ez az átkozott megvasaltatott az éjszaka!

— Hát hogy lehet az? Hát egy csikó vót itt vele. Hát aztat vasa(l)tam meg.

— Nem a csikó vót, hanem én vótam.

Na, mindjárt mén a gazda ki, a mester, mindjárt hozí a nagy fogót és a vasakat leszedni.

Jajgat az asszony nagyon. Béhozta a fogót, mindjárt az inasok fogik a kezét, szedik le az éles vasat a kezirű(l). Elhalt az asszony.

Megijedt az embör: meghal a felesége. Semmi! Orvoshol, mindjárt viszi.

Legények elmentek a műhelybe, dolgoznak, ű meg hát befogott, elvütte a feleségit az orvoshó(z).

Az azt mondta, az orvos neki, hogy ű ehöl nem tud semmit se szó(l)ni. Aki megvasalta, szedje le a vasakat a kezirű(l), mer(t) ű nem tudja leszedni.

Megverte az asszont nagyon hazáig a mester, hogy hogy kerű(l)t a vas a kezire. Elhozta haza.

— Gyertök, gyerekök, az éles vasat le kell szedni a gazdaasszon kezirű(l)!

Eldagadt a keze-lába. Jajgat az asszony, hogy ne bántsák!

Lecsupá(l)ták* a nagy vasakat az asszon kezérű(l)-lábárú(l). Az asszony nagy beteg lett. Nem tudott fölkelni, a népeknek ebédet főzni. Semmit nem tudott csiná(l)ni.

Nagyon haragudott a mester, hogy most mi lesz itten?

Hát odagyütt egy öreg szüle. Azt mondta a mesternek az öreg szüle, hogy eresze bé a gazdaasszonyhoz!

Ű nem ereszti.

— De csak eresszé(l) bé, fiam, mer(t) a feleséged meghal, ha én be nem mék!

Hát bement az öreg szüle, azt mondta a gazdaasszonnak, hogy adja a kezét-lábát, hogy kenje meg. Megkente valami zsírral. Meggyógyú(l)t az asszony. Fölkő(l)t az asszony, másnapra fölkő(l)t az ágybú(l). Megfőzött.

Hát éjszaka megin(t) a legént elvitte Szent Gellért hegyire. Megin(t) csikóvá tette.

Megin(t) másnap reggel kimennek a műhelybe. Azt mondja a legény a gazdájának:

— Mester úr! Adja ki a könyvemet, engem fizessen ki! Én megyek a háztu(l).

— Mér(t)?

— Azér(t), mer(t) má(r)meg az éjjel nem aludtam. Má(r)meg a gazdaasszony elvitt a Szent Gellért hegyire.

— De az anyjának ett vót, meg ott vót! — elkanyargatta.

Űti a mester a feleségit, csak úgy zuhog. Azt mondja:

— Csak azt a mes . . . (a)z inast zavard el a háztú(l)!

— Inkább te mégy el, mint az menjen el.

Nagyon megverte az asszont.

No, az asszony most má(r) nem meri vinni a legént, mer(t) nagyon megveretteti az urával.

* leverték.

Hát, másnap éjjel a legény nagyon jót aludt, mer(t) nem bántotta.

Hát, elment az asszony megin(t), a mester mellé tette a nagy kóröseprűt. A mester fölébredt, keresi a feleségit az ágyon, hát egy nagy kórösöprű van az ágyon mellette.

— Ej, azt az anyádnak, ett vót, meg ott vót! — káromkodott. — Hát csakugyan igaz, amit ezök a gyerkök mesé(l)nek, hogy ez nem alszik etthon sohase!

Fogta a kórösöprűt, mind a térdin összegázó(l)ta, meg összetörte. Bedobta a kályhába. Betüzelte.

Másnap reggel fölvirrad, hát gyün az az öreg asszony, aki bément meggyógyítani a feleségit, hogy menjen, mer(t) a faluvégen, ottan leesett a lórú(l), és ott van, ott nyökög.

Mén a mester, viszi a nagy botot.

— Üsd az asszont ott!

De üti! De jajgat az asszon!

Na, elhozta haza. Jajgat az asszony az ágyba(n) nagyon, kékre-zödre törte-verte, mind össze van törvel a csontja.

Hát gyün az öreg szüle megin(t). Azt mondi:

— Uccu, láncos, tüzes tatár! Te vagy egy rossz lélök, mer(t) összetörted a feleségedet.

— Én? Én nem törtem össze. Ott törték össze, faluvégen.

— Te törted össze, igyom a kórösöprűt, igyom, a ten nap éjjel. Mind a csontját összetörted!

Ej, akkor kizavarta a szülét az udvarbú(l). A feleségit le az ágyrú(l). Gázó(l)ta ottan a ház közepin.

— Mast gázollak össze, még csak meg nem mondod, hogy hun vótá(l)?!

Azt mondta az urának:

— Ne gázoljá(l) má(r) ágyon teljesen!

Majd megmondi neki az éjje(l). Földobta az ágyra:

— Ett dögö(l)j az ágy tetejin! Még az ajtót se nyitom rád! — Elment ki a legényökhöl. Dolgoznak.

Jajgat az asszony.

Na, este lett. Megvacsoráltak, lefeküdtek.

Hát, az embör egyszer fölébred: hun van ű? De nem tudja, hogy hun van. Hát ű lett a csikó a felesége alatt. Elvitte a Szent Gellért hegyire.

— Na, megállj! Majd adok most! — azt mondi.

Az is dörgő(l)te a fejét a fáhol, ede-oda. Levette a kötőféket a nyakárú(l). Most ű majd meg fogi nyargalni!

Mikor gyütt ki, fejihöz vágta, fölű(l)t rá. Háromszor körű(l)nyarga(l)ta a falut, akkor bekötte az istállóba. Azt mondta a gyөрöknek:

— Gyөрökök, most én vasalom meg, csak tartsátok!

Ujra megvasa(l)ták az asszont.

Na, reggel van. Az asszon nyökög, akkor má(r) bé se eresztették a házba. Nyökög az istállóba(n) az asszon. Azt mondik az inasok:

— Hát, nagyon nyökög ez a csikó ebbe(n) az istállóba(n)!

— Csak hadd nyökögjön!

Bement az ember. Fogta a vasvellt: Puff! A derekára, hátára: üsd a csikót!

Hát gyün ám a szüle megcsak. Azt mondi:

— Hun van a gazdaasszon, fiam?

— Az istállóba(n). A jászolhol van kötve. Nem kap többet lakást. Az istálló kell neki.

Bément a szüle. Megsímogatta a menyecskét, megen ujra menyecske lett, nem csikó. Úgyhogy de nem birt gyünni, mer(t) vasak vannak a kezín-lábán. Azt mondi neki a szüle:

— Jaj-jaj, fiam, fiam! Az éjjel ne gyere sehová se! Majd én vasaltatom meg most az éjje(l) a te uradat.

No, a szüle éjszaka elvitte a mestert. Hát gyünnék ám egyszer, éjfélkor az inasokhol, hogy kő(l)jenek föl az inasok, és patkú(l)ják meg élesre a csikót! Megvasa(l)tatták a gazdát.

Reggel van. A gazda egyik ágyon jajgat, az asszony a másik ágyon jajgat. Mi lesz most?

Az inasok megijedtek, hogy mi lesz itt most? Hát mind megbetegszenek? Most má(r) űrajtik a sor.

Hát azzal az öregebbik inas azt mondta ennek a másiknak:

— Te maradj, ha akarsz, de én nem maradok. És má(r) az éjjel ett nem alszok, mer(t) etten nem jó(l) van. Még minket is megvasalnak, az ágyba kerülünk! Mi(t) csináljunk akkor?

— Hát ne menjé(l) má(r), ne menj má(r)! Hát én magam mi(t) csináljak etten?

Másnap éjszaka a gyerekek alusznak, világnak, nem bánti senki. Regge(l) fölédrednek, azt mondik a mesternek:

— Mester úr, hát köljön föl! Hát mit dolgozzunk?

— Nem bírok, mert bajom van, akkora. Nézzétek: vasak vannak a kezemen!

— Hát hogy gyűtt a mesternek a kezure a vas?

— Hát nem tudjátok? Tík vasaltatok meg!

Hozik ám a fogókat, leszedik a vasakat. De jajgat a mester nagyon! Élesre verték a vasat, szaggatik most le.

Azt mondja a gazdaasszon:

— Juj, ezek a pogányok tesznek bennünket tönkre! Téged is, meg engömet is!

Leszedték a vasat a mesternek a kezérű(l).

Gyün a szüle megin(t):

— Kutya látta-teremtette! Mi(t) csiná(l)tatok a gazdának?

— Fekszik. Leszedtük a vasat a kezérű(l)-lábárú(l). Ki vót a gazda ennek a csikónak?

— Én vótam, de hát én nem vasaltattam meg.

A mester fölugrott:

— Maga vót az a bűdös boszorkány, aki megvasaltatott?

Üti a mester a szülét, üti. Hát egyszer a szülébű(l) egy kórósöprű lett. Azt mondja a mester:

— Most ezt a kórósöprűt gázoljátok végestelen-végig, hadd ropogjon a csontja!

Meggázó(l)ták a a kórósöprűt, de бүдösű(l)! De ropog a szүlének a csontja! Ott hagyták a ház közepin. Elemenek ki.

Egyszer gyүн a gazda бé, hát a szobába(n) nem a kórósöprű van, hanem egy nagy bornyú. Amint benyitja az ajtót csak бөгött rá, hogy: Бöö! — бөгött a bornyú rá.

— Gyerekek, ki a szobábú(l), mer(t) ett a bornyú, agyon kell ütni!

Hát mindjárt az inasok mennek:

— Hát mi a csuda lett etten? Hát hogy gyütt a marha, bornyú az izé, szobába?

Kihúzták a bornyút az udvarra. Hát húzik, hát nem gyүн, és nem gyүн, és hiába húzik. Akkor azt mondja a mester nekik:

— Nyakára a kötelet, húzzátok az istállóba!

Behúzták az istállóba, rátették az ajtót. Alig rátették az ajtót, sarkábú(l) ledobták, má(r) meg бөг a borjú csudálatos nagyon, ki az istállóbú(l).

Nagyon megharagudott a mester:

— Eresszétek világnak!

Kizavarták az udvarra.

Mennek végig. Hát a gazdaasszony ül az ágy tetején, tarti a két kezét, és egy nagy kutyus van az ölébe(n), nagy kutyus.

— Hát — azt mondi — minek eresztettétek be ezt a nagy kutyust, ett vagdol az ágyon összevissza bennünket!

Ej, odament a mester, pofon vágta. A gazdaasszon leesett az ágyrú(l) a kutyussal együtt. Ottan húzgá(l)ták jobbra-balra. Azt mondja a mester a gyerköknek, hogy:

— Ez nem jó(l) van, mer(t) egyik marha, a másik kutyus. Egyszer ordítózik, jajgat jobbra-balra:

— Csak ki vele! Csak ki vele!

Kidobták az asszont a kutyussal együtt az istállóba.

Dolgoznak, a mester a két inassal, a műhelybe(n). Űtik a vasat, csak úgy kopog. Mennek a lovak, vasalik; csikók mennek, aztá(n) azt is vasali. Mennek az embörök. Na, hát mén egy öreg bácsi, azt mondja a mesternek:

— Mester úr! Há(t) hun van a gazdaasszony? Itt, aszondi, kutyus vót, meg bornyú vót. Gazdaasszon nincs!

Az öreg bácsi azt mondja az embernek:

— Ne beszéljen ilyen butaságot, hát felesége vót, nem kutyus.

Az vót az ű felesége! Az meg a szomszédasszonya vót, a bornyú. Nahát, majd ű ád mindjárt neki. Az istállóba(n) hát ott ül a felesége. Ezer meg ezer csibe van körülötte.

Azt mondja a mester annak az öregnek: hát most csak gyüjjön, nézze, hát ez az ű felesége? Hát ez egy nagy kotlós, ezer csibe van mellette!

Az öreg ember azt mondja:

— Ez semmi se! — Majd ű mindjárt asszont csinál belüle.

Odament az öreg bácsi, végighúzta így a hátán meg a fején a kezét. Ujra asszon lett.

— Na, itt van a felesége.

Úneki ez nem kell, mer(t) nem az ű felesége, mer(t) ez egy nagy kotlós.

Így aztán akkor a mester a feleségét is kizavarta, meg azt az öreg bácsit is.

Még most is hárman dolgoznak a műhelybe(n) az inasokkal, ha meg nem haltak.